

Memorandum cultuurbeleid Vilvoorde

Cultuurraad – 28 januari 2013

A. INLEIDING

Op de algemene vergadering van 15 mei 2012 besliste de cultuurraad om een Memorandum op te maken voor het toekomstige bestuur. Vervolgens heeft het dagelijks bestuur op de cultuurraad van 26 november 2012 een evaluatie en bevraging opgezet rond 4 thema's: verenigingsleven, gemeenschapsvorming, inspraak en participatie en cultureel imago. Deze bevraging diende als basis voor de verdere uitwerking van het Memorandum door een werkgroep, die bestaat uit enkele afgevaardigden van de culturele raad. Op de cultuurraad van 28 januari 2013 werd dit Memorandum goedgekeurd.

De voorbije jaren is er al heel wat gebeurd inzake cultuur:

- CC Het Bolwerk opende de deuren in 2006 en kent sindsdien een stijgend succes met een kwaliteitsvol aanbod en een spectaculaire stijging van het aantal abonneementen;
- De infrastructuur van de Bib werd gemoderniseerd waardoor ook het karakter van het gebouw beter tot zijn recht komt. Door de informatisering, de "zelfscan" en allerhande initiatieven zoals tentoonstellingen en voorleesuurtsjes voor kinderen is het bezoekersaantal fors gestegen;
- De zomerevenementen hebben cultuur dichterbij de mensen gebracht;
- Ook het verenigingsleven in Vilvoorde zorgde voor een ruim aanbod.

Een cultuurbeleid is voor de cultuurraad een beleid dat rekening houdt met de complexe samenstelling van de bevolking, met de voortschrijdende verstedelijking in de nabijheid van een uitdijende grootstad, de multiculturaliteit, de Europeanisering, is een cultuurbeleid waar burger, stad en patrimonium beter van worden. Cultuur op maat van de stad, met de eigen kenmerken, binnen de stedelijke structuur, met respect voor het erfgoed, provinciaal, regionaal, nationaal en internationaal verbonden (vb. partnersteden). Het zijn deze basisprincipes die de werkgroep heeft gehanteerd bij de opstelling van dit memorandum.

B. AANDACHTSPUNTEN

1. *De organisatie van inspraak, participatie en evaluatie.*

Er is nood aan een grondige en brede uitbouw van de burgerparticipatie bij het cultuurbeleid. Binnen het globale gemeentelijke cultuurbeleid wenst de cultuurraad zijn rol van adviesorgaan ten volle uit te spelen, wat in het nabije verleden niet altijd het geval was. Er was te weinig wisselwerking en overleg.

De cultuurraad wenst het gemeentebestuur bij te staan in zijn sturende en coachende rol voor het verder "op maat" ontwikkelen van een integraal en kwalitatief lokaal cultuurbeleid. De adviesraad zal zich alvast beraden over zijn structuur en werking. Zo zou de cultuurraad bijvoorbeeld in de toekomst met meer deelwerkgroepen kunnen werken (beeldende kunsten, podiumkunsten,...).

Er moet eveneens worden nagedacht op welke manier de niet georganiseerde burger inspraak kan krijgen in het cultuurbeleid en beter kan participeren, bijvoorbeeld met open vergaderingen.

2. ***Infrastructuur die betaalbaar en polyvalent is.***

De stad Vilvoorde beschikt over een brede waaier aan gebouwen, van sporthallen naar cultuurcentra tot schoolgebouwen. Toch wordt de bestaande stedelijke infrastructuur, behoudens het CC Bolwerk, weinig of niet gebruikt door socio-culturele verenigingen.

Er zou kunnen nagegaan worden welke stedelijke infrastructuur (van scholen, wijkcentra, cultuurcentra,...) aan betaalbare prijzen ter beschikking kan worden gesteld van verenigingen, ook tijdens schoolvakantieperiodes. Het gebruik en de verhuur van bestaande stedelijke infrastructuur dient dan weer geëvalueerd te worden. Op deze manier zou er een optimalisatie van de huidige infrastructuur kunnen worden bereikt. Het gebruik van deze infrastructuur moet de verenigingen ook toelaten inkomsten te genereren om de continuïteit van het verenigingsleven mogelijk te maken.

Teneinde het gebruik van alle in Vilvoorde beschikbare infrastructuur te optimaliseren, is het volgens ons aangewezen niet stedelijke instellingen en private eigenaars van infrastructuur te betrekken in het overleg.

Tenslotte zou nieuwe infrastructuur in de toekomst best een polyvalent karakter krijgen, gericht op vrijetijdsbeleving in het algemeen met plaats voor jeugd, sport en socio- culturele verenigingen.

3. ***Het bovenlokaal promoten van Vilvoordse cultuur.***

Vilvoorde heeft heel wat te bieden, maar het aanbod is onvoldoende gekend buiten onze stad. Daarom dient er maximaal gebruik te worden gemaakt van de verschillende bestaande fora (UIT, Brabantse Kouters, Noordrand,...) om het Vilvoords culturaanbod te promoten.

Er moeten hiervoor ook nieuwe activiteiten worden gecreëerd met een bovenlokaal karakter. Zo kan er meer worden ingespeeld op initiatieven zoals erfgoeddag, open monumentendag, week van de amateurkunsten, week van de smaak,...

Vilvoorde dient ook toeristisch op de kaart te worden gezet en de informatie voor burgers dient beter bereikbaar te worden gemaakt. Dit kan gerealiseerd worden door een actieve samenwerking tussen stad, de verenigingen en de private sector om zo te komen tot een geïntegreerd toerismebeleid.

4. ***Cultuur naar de burger brengen.***

Dit opschrift dient men letterlijk te nemen. Het is niet voldoende dat er een centraal aanbod is in enkele cultuurtempels. Cultuur moet ook naar de wijken, de scholen, RVT's,...en bij voorbeeld via de scholen naar de huiskamer, ook via kleinschalige initiatieven.

Het blijven ondersteunen van de succesvolle filmavonden, zomerwandelingen, muziek in het park, maar ook ondersteunen van plaatselijke straat- en wijkfeesten zijn volgens ons hierdoor cruciaal.

5. ***Toegankelijkheid van cultuur.***

Cultuur is bovenal iets dat door mensen wordt beleefd. We moeten ons daarom de vraag stellen of het cultuuraanbod toegankelijk en ruim genoeg is met laagdrempelige en betaalbare activiteiten voor alle burgers.

De geografische structuur van Vilvoorde brengt bijvoorbeeld met zich mee dat inwoners van verder gelegen wijken zich eerder richten naar andere nabijgelegen cultuurcentra dan naar het eigen centrum. De bereikbaarheid van het centrum met openbaar vervoer stelt ook problemen, vooral de terugreis na avondvoorstellingen.

De cultuurraad stelt ook voor dat we ons aansluiten bij het project UITPas. Deze kaart geeft kansen en stimulansen aan iedereen om deel te nemen aan het sociale en culturele leven. Het diverse vrijetijdsaanbod (stedelijk en particulier) kan via deze uitpas bij kansengroepen op een professionele manier worden gepromoot.

Binnen het bestaande aanbod moet er ook een duidelijke strategie worden opgezet per leeftijdscategorie, ook bijvoorbeeld voor de moeilijk te bereiken tieners, onder andere door het intensifiëren van de samenwerking met de scholen maar ook door een sterkere samenwerking aan te gaan met jeugdwerkingen en organisaties.

6. ***Diversiteit.***

Belang hechten aan cultuur is een universeel gegeven. Door de cultuurbeleving toegankelijk te maken, ook voor andere gemeenschappen, wordt het Nederlandstalig karakter van de stad versterkt. Cultuur en communicatie gaan immers hand in hand. Dit betekent bij voorbeeld dat de stedelijke culturele werking in Koningslo versterkt wordt in een aangepaste infrastructuur.

Voorts is uit de ervaringen van de werkgroep “diversiteit” van de cultuurraad gebleken dat het betrekken van diverse al dan niet georganiseerde medeburgers van andere origine een plus en min verhaal is. De geleverde inspanningen hebben nog geen blijvende resultaten opgeleverd. Deze inspanningen moeten dringend worden voortgezet om deelname aan het culturele leven en adviesraden te bevorderen.

De migrantenverenigingen moeten echter opnieuw gecontacteerd worden en aangespoord tot samenwerking. In de huidige structuur van de cultuurraad voelen ze zich echter niet thuis. Samenwerking tussen de dienst integratie en de dienst cultuur is hier noodzakelijk, ook om het Nederlands als omgangstaal te bevorderen. Blijven ondersteunen van laagdrempelige en betaalbare initiatieven die de interculturele samenleving in onze stad bevorderen zoals het soepfestival zijn daarvoor absoluut noodzakelijk.

7. ***Ruimte scheppen voor Vilvoords talent.***

Vilvoorde beschikt over veel talent, niet altijd bekend. Het is aangewezen om er ruimte voor te scheppen. Dit kan door een aangepast systeem van subsidiëring, coaching, de inrichting van specifieke activiteiten en het ondersteunen van projecten.

Zo kan bijvoorbeeld concreet ingespeeld worden op de week van de amateurkunsten door onbekend en bekend talent een platform te bieden. Een goede wisselwerking stimuleren tussen deeltijds kunstonderwijs (Portaelschool en Academie voor muziek, woord en dans,...) en de stad zijn een absolute voorwaarde om het Vilvoords talent alle kansen te bieden.

8. Ondersteunen van verenigingen.

Het verenigingsleven in Vilvoorde bloeit en groeit. De vele vrijwilligers die in dit verenigingsleven actief zijn, verdienen aandacht en ondersteuning. Het is daarom onontbeerlijk dat het lokale bestuur blijft investeren in betaalbare infrastructuur en uitrusting, de meest gehoorde nood bij verenigingen.

Daarnaast verdienen de bestaande structurele werkingssubsidies een evaluatie en bijsturing aangepast aan de noden van vandaag. Er is tevens nood aan duidelijke criteria voor de toekenning van projectsubsidies.

De drempel voor (nieuwe) verenigingen moet ook worden verlaagd door een minimum aan administratie op te leggen. Daarnaast kan de stad zorgen voor coaching en ondersteuning van startende verenigingen (gids voor startende verenigingen,...), hulp bieden bij het bekend maken en promoten van activiteiten (UIT-databank, lokale pers, eigen middelen,...).

De cultuurraad vraagt ook dat de stad haar activiteiten inricht met respect voor en in coördinatie met het Vilvoords verenigingsleven. Een duidelijke en eenvormige hedendaagse communicatie waar de verenigingen zich kunnen in terug vinden en waar ze gebruik van maken, is daarom onontbeerlijk.

Tot slot vraagt de cultuurraad aan de stad dat de samenwerking wordt aangemoedigd tussen verschillende verenigingen, organisaties, culturele centra, de Bib, en het stadsbestuur.

9. Erfgoed.

Vilvoorde wordt aanzien als een stad met een beperkte erfgoed waarde. Toch blijkt in de praktijk dat veel mensen opkijken van het, weliswaar zeer verspreide, maar toch aanwezige erfgoed. Het verder stapsgewijs preservareren en ontsluiten van het erfgoed, ook het industriële (tuchthuis, kapel van het O.L.V. gasthuis, Horta-turnzaal, domein 3 fontein, holle wegen, de historische loodsen en infrastructuur langs het kanaal...). Het opstellen van een duidelijk erfgoedplan lijkt voor de cultuurraad een belangrijk instrument om dit te verwezenlijken

Tevens zou er kunnen onderzocht worden of er een museum voor industriële archeologie kan worden opgericht.

Tot slot vraagt de cultuurraad om het archief verder te ontsluiten en toegankelijk te maken en vanuit dit archief regelmatig tentoonstellingen te organiseren om dit erfgoed onder de aandacht te brengen (bij voorbeeld in de bib).

Ter conclusie kunnen we stellen dat de cultuurraad een heel aantal uitdagingen ziet voor het nieuwe bestuur. Waarbij het tot nu toe sterk afgelijnde en weinig geïntegreerde cultuurbeleid in de toekomst waarschijnlijk moet evolueren naar een ruimer bekeken geïntegreerd stedelijk vrijetijdsbeleid, echter zonder een duidelijk focus voor culturele acties te verliezen. Waarbij de cultuurraad een geïntegreerde communicatie (uitpas ed.) een toegankelijke infrastructuur en een wijkgebonden aanbod als prioriteiten naar voor schuift. Het spreekt voor zich dat het personeelsbestand en de middelen van de dienst cultuur en evenementen moeten mee evolueren met de ambities van de stad.

Namens de cultuurraad,

John Spruyt
voorzitter

Jan Piqueur
secretaris